

Beslutningsforslag nr. B 88. Fremsat den 14. december 2004 af Carsten Hansen (S), Thomas Adelskov (S), Pernille Blach Hansen (S), Lene Jensen (S), Bjarne Laustsen (S) og Anne-Marie Meldgaard (S)

Forslag til folketingsbeslutning

om tilskud til praktikpladser, forbedring af erhvervsskolernes præmieringsordning og genopretning af skolepraktikordningen

Folketinget pålægger regeringen straks at fremsætte et lovforslag om en genopretning af skolepraktikordningen svarende til den ordning, der var gældende frem til udmøntningen af den politiske aftale af 5. november 2003 om fornyelse af vekseluddannelsesprincippet og nye løsninger i stedet for skolepraktik mellem regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti), Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre.

Folketinget pålægger desuden regeringen straks at fremsætte et lovforslag om et generelt tilskud til praktikpladser oprettet fra og med den 1. maj 2004.

Endelig pålægger Folketinget regeringen at gøre erhvervsskolernes præmieringsordning ved frembringelse af uddannelsesaftaler mere hensigtsmæssig samt at forbedre skolernes muligheder for praktikpladsopsøgende virksomhed.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en delvis genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 108, folketingsåret 2001-02, 2. samling (se Folketingstidende 2001-02, 2. samling, forhandlingerne side 7454 og 7994, tillæg A side 5576 og 5578 samt tillæg B side 1250) og af beslutningsforslag nr. B 26, folketingsåret 2002-03, (se Folketingstidende 2002-03, forhandlingerne side 1922 og 10527, tillæg A side 1053 og 1055 samt tillæg B side 1032).

I 2003 indgik regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti), Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre forliget om »fornyelse af vekselluddannelsesprincippet og nye løsninger i stedet for skolepraktik«. En central målsætning med forliget var at skabe grundlag for, at flere elever gennemfører en erhvervsuddannelse med en uddannelsesaftale, og at færre elever henvises til at benytte sig af skolepraktik. Problemet med denne aftale er, at den ikke har løst det altoverskyggende problem med manglende praktikpladser – snarere tværtimod. De tusindvis af unge, som ved årsskiftet ikke kan få hverken en rigtig praktikplads eller en skolepraktikplads, har i bedste fald to muligheder på grund af VK-regeringens politik på området. Enten kan de hoppe fra uddannelsen og få et ufaglært arbejde eller overgå til passiv forsørgelse, eller de kan sige ja til nogle nye, meget korte/halve uddannelser, som erhvervslivet ikke efterspørger. Erhvervslivet vil have fuldt uddannede unge, der har en solid faglig uddannelse – ikke en andenrangsuddannelse, som er opfundet til lejligheden af besparelshensyn, og som fører til, at flere tusind unge, der ellers ville få en uddannelse, i stedet overgår til passiv forsørgelse.

Samfundsmæssigt er det utrolig kortsynet på denne måde at forringe uddannelsesmulighederne for en så stor gruppe af unge. Den situation, som tusindvis af unge kastes ud i ved årsskiftet, er for alvorlig til bare at blive siddet overhørig, sådan som undervisningsministeren har gjort med en opfordring til at have »is i maven«, siden det i efteråret stod klart, at de unge bevægede sig mod en uholdbar situation. Det er utilstedeligt, at undervisningsministeren forsøger at bagatel-

lisere unges problemer væk fra den politiske dagsorden. Problemerne er reelle og kræver reelle løsninger her og nu. Derfor skal skolepraktikken genindføres i fuldt omfang, samtidig med at antallet af praktikpladser skal øges. Helt generelt burde alle virksomheder tage elever, da de alle har brug for de færdiguddannede håndværkere. Alle ved, at det især for små virksomheder koster at tage elever, og derfor mener forslagsstillerne, at der bør indføres en præmieringsordning for de virksomheder, der tager denne samfundsopgave på sig. Præmieringsordningen skal finansieres af de virksomheder, der ikke tager elever. Dette ville give virksomhederne et direkte incitament til at tage elever og dermed øge antallet af praktikpladser og elevpladser.

Ifølge undervisningsministerens svar af 23. november 2004 på spørgsmål nr. S 874 viser nøgletallene for ultimo september 2003 og 2004, at kun 479 flere elever har fået en praktikplads i virksomhederne med ordinære uddannelsesaftaler, hvilket ligger ganske langt fra målsætningen om de 2.000 ordinære uddannelsesaftaler, som undervisningsministeren hævder vil blive resultatet af forliget.

Denne utilfredsstillende udvikling med mangel på praktikpladser finder forslagsstillerne så kritisk, at en politisk løsning er påkrævet, og regeringen må forpligtes til at igangsætte en proces, der kan føre til en varig løsning.

Erhvervsuddannelserne er et meget væsentligt område, hvad angår at sikre alle unge muligheder for den nødvendige uddannelse med henblik på at opnå målsætningen om et velfungerende erhvervsliv med gode beskæftigelsesmuligheder. Derfor er det af yderste vigtighed for ikke at tabe tusindvis af unge uddannelsessøgende på gulvet at give en »uddannelsesgaranti« til de unge, der vil tage en erhvervsuddannelse. Dette sikres ved at genindføre skolepraktikordningen på niveauet før udmøntningen af ovennævnte forlig, ved at sikre yderligere incitamenter for virksomhederne til at øge antallet af ordinære uddannelsesaftaler via et generelt tilskud til praktikpladser oprettet fra og med den 1. maj 2004, ved at regeringen gør erhvervs-sko-

lernes præmieringsordning ved frembringelse af uddannelsesaftaler mere hensigtsmæssig og ved at forbedre mulighederne for skolernes praktikpladsopbyggende virksomhed.

Tidligere erfaringer tyder på, at generelle tilskud til virksomheder, der indgår uddannelsesaftaler, har stor effekt. Således var antallet af praktikpladser i årene 1993-1997 på et ganske højt niveau, men da tilskuddet blev afskaffet fra og med 1997, faldt antallet af praktikpladser fra ca. 38.000 til ca. 31.000.

Siden er der indført en række andre økonomiske incitamenter, som imidlertid enten ikke synes at have haft særlig stor effekt eller har haft en direkte uheldig effekt, senest med forliget mellem regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti), Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre.

Det foreslås derfor at ændre det nuværende tilskud til uddannelsesaftaler, der indgås med elever i skolepraktik, og erstatte det med et generelt tilskud på et passende niveau til alle praktikpladser finansieret af Arbejdsgivernes Elevrefusion (AER). Hermed tilskyndes virksomhederne til at oprette flere praktikpladser. Tilskudsordningen forudsættes at være udgiftsneutral i forhold til statens finanser, idet tilskuddet finansieres af AER.

Afskaffelsen af den nuværende tilskudsordning og det forventede fald i AER's udgifter til skolepraktik vil næppe kunne finansiere hele det generelle tilskud. Det kan derfor blive nødvendigt at forhøje virksomhedernes indbetaling til AER. Det skal bemærkes, at mindre virksomheder generelt indgår flere uddannelsesaftaler end større virksomheder. Det bør afspejles i AER-afgiften.

Det generelle tilskud sigter mod at afhjælpe den helt akutte mangel på praktikpladser. Det er derfor forslagsstillernes hensigt, at disse tiltag etableres i en tidsbegrænset periode på f.eks. 2 år og herefter evalueres.

Det er helt nødvendigt, at den nye tilskudsordning træder i kraft øjeblikkelig. Derfor foreslås det, at alle aftaler indgået den 1. maj 2004 og derefter omfattes af tilskudsordningen. Ellers vil udsigten til generelle tilskud betyde, at alle arbejdsgivere venter med at oprette praktikpladser, til ordningen træder i kraft, hvilket blot vil udskyde oprettelsen af den eftertragtede praktikplads for endnu flere unge.

Elever, der gennemfører hele deres uddannelse i skolepraktik, har ringere muligheder for efterfølgende at finde beskæftigelse. Derfor kan tilskuddet til praktikpladser overvejes gradueret på en sådan måde, at virksomheder, der tilbyder virksomhedspraktik i de

sidste 6 måneder af en elevs skolepraktik, får et ekstra tilskud ud over det generelle tilskud.

Genopretning af skolepraktikordningen

Regeringen har skåret antallet af skolepraktikpladser ned fra 5.000 til 1.200 næste år. Dermed forsvinder uddannelsesgarantien på de berørte fagområder. De unge, der bruger skolepraktikken i dag, vil ikke kunne gennemføre en erhvervsuddannelse. Konsekvensen er, at flere tusinde unge ikke vil få den uddannelse, de ønsker sig. Mange vil i stedet have valget mellem et ufaglært arbejde eller meningsløs offentlig forsørgelse. Det er ikke det, de unge eller samfundet har brug for.

Det er en positiv udvikling, at antallet af praktikpladser er steget. Men antallet af unge, der forgæves søger praktikplads, ligger stadig på over 12.000, så derfor er der ikke en løsning af praktikpladsproblemerne i sigte. Ifølge undervisningsministerens svar af 23. november 2004 på spørgsmål nr. S 874, er tilgangen til skolepraktik i 2003 på 5.311 elever og i 2004 på 4.464 elever, men selvom der er tale om et fald i søgningen, viser tallene, at hverken de i anslåede 2.000 ordinære uddannelsesaftaler eller de i år reelt indgåede 479 uddannelsesaftaler er nok til at imødekomme den efterspørgsel, som søgningen til skolepraktikken på 4.464 elever i 2004 er udtryk for. Regeringens tænketank om udfordringer for integrationsindsatsen i Danmark har desuden påpeget, at unge udlændinge har særlig vanskeligt ved at finde praktikpladser på virksomhederne, og at de derfor rammes hårdt af nedskæringerne på skolepraktikken. Derfor anbefalede regeringens tænketank i sin rapport »Udlændinges vej gennem uddannelsessystemet« fra juni 2004, »at antallet af skolepraktikpladser igen forhøjes indenfor de uddannelsesområder, hvor der er gode beskæftigelsesmuligheder efter endt uddannelse«, jf. rapportens side 48.

Skolepraktikken er en betingelse for at give tusindvis unge en uddannelsesgaranti, der holder. Men den skal fungere bedre, dels ved at ændre skolernes incitament til at skaffe praktikpladser, jf. ovenfor, dels ved at gøre skolepraktikken mere kvalificerende. Det kan ske ved at supplere med perioder med virksomhedspraktik, ved at praktikken gøres mere realistisk, og ved at skolerne får lov til at producere med salg for øje.

Arbejdsmarkedets parter har et væsentligt ansvar for erhvervsuddannelserne og antallet af praktikpladser. Forslagsstillerne henstiller derfor til, at dialogen mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter om disse spørgsmål genoptages og intensiveres. Også den

politiske proces om hele erhvervsuddannelsessystemet bør opprioriteres. Det er således bydende nødvendigt, at den periode, hvor den midlertidige tilskudsordning gælder, bruges målrettet og konstruktivt til at udvikle et nyt og mere tidssvarende system, der sikrer tilstrækkelig med virksomhedspraktik til alle unge i fremtiden.

Ændret præmieringsordning til skolerne samt bedre muligheder for praktikpladsopsøgende virksomhed

Regeringen opfordres samtidig til at ændre præmieringsordningen, hvorefter erhvervsskolerne præmieres for antallet og varigheden af de rest- og deluddannelsesaftaler, de skaffer deres elever i skolepraktik. Det foreslås at ændre denne præmieringsordning, så det økonomiske incitament til at skaffe praktikpladser

ikke først indtræder, når eleverne er startet i skolepraktik.

En model kunne være, at skolerne ikke præmieres for de første 70 pct. af eleverne, som får en praktikplads, men at der herefter udløses præmiering efter en progressiv skala. En ny præmieringsordning kan finansieres ved en omlægning af den nuværende AER-finansierede præmieringsordning. Også mere opsøgende arbejde fra skolernes side kan finansieres gennem AER.

Samtidig skal skolerne have bedre muligheder for praktikpladsopsøgende virksomhed. I hver region skal der laves en målrettet indsats for at fremskaffe flere praktikpladser. Skolerne skal gives mulighed for at ansætte ekstra medarbejdere, der har som primær opgave at lave opsøgende virksomhed over for regionens virksomheder.

Skriftlig fremsættelse

Carsten Hansen (S):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om tilskud til praktikpladser, forbedring af erhvervsskolernes præmieringsordning og genopretning af skolepraktikordningen.

(Beslutningsforslag nr. B 88).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.